

Porabje

Tednik Slovencev na Madžarskem • Monošter, 21. avgusta 2025 • Leto 35, št. 34

stran 2

10 LET DELOVANJA SLOVENSKE VZORČNE KMETIJE

PRAZNIK ZDRUŽITVE PREKMURSKIH SLOVENCEV Z MATIČNIM NARODOM
stran 3

POMURSKI MUZEJ...
stran 4

VEČ SEM SLUŽO KAK RAVNATELJ
stran 8

10 LET DELOVANJA SLOVENSKE VZORČNE KMETIJE

»10 let je že, odkar smo odprli vrata in srce. 10 let dela z rokami, veselja v očeh in topline v stiskih rok. Naša kmetija ni le polje in hlev, je dom, kjer rastejo tudi prijateljstva, se družijo porabsko slovenstvo, krepi se identiteta, ohranja se tradicija.« S temi besedami so organizatorji povabili goste na jubilejno prireditev Slovenske vzorčne kmetije, ki je potekala na vroče poletno popoldne.

16. avgusta so se zbrali Porabci ter predstavniki slovenskih ministrstev, društev, kmetijskih in turističnih organizacij iz matične domovine in onkraj njenih meja, iz zamejstva, da skupaj praznujejo pomemben mejnik – deset let delovanja Slovenske vzorčne kmetije.

Na začetku je prisotne pozdravil Tamás Kovács, direktor Razvojne agencije Slovenska krajina, in obudil čas celo do študentskih let, odkar aktivno spremlja delovanje vzorčne kmetije. Omenil je številne pomembne mejnike in dosežke, ki so jih z odlično delovno ekipo uresničili, obenem pa se je zahvalil vsem porabskim

društvom za pomoč in sodelovanje pri delavnicah ter kmetijskih opravilih. V

Direktor Razvojne agencije Slovenska krajina Tamás Kovács je uvodoma pojasnil, da so v desetih letih delovanja kmetije s pomočjo različnih projektov dodatno obogatili njeno ponudbo.

minulih letih se je kmetija močno razvila, obogatila z novimi storitvami in se uveljavila kot trajnostni turistični cilj v regiji. S tem je po-

Na rokodelski delavnici so izdelovali hiške za koristne žuželke.

membno prispevala k širši prepoznavnosti Porabja, ki je iz nekoč oddaljenega območja danes postalo živahno in priljubljeno središče.

Ervin Kosi, državni sekretar ministrstva za kmetijsko, gozdarstvo in prehrano, je povedal, da porabska skupnost, predvsem pa Slovenska vzorčna kmetija, z ministrstvom tesno sodelujeta. To dejstvo je podkrepil s primeri desetletnega delovanja gornjeseniške kmetije in oblikami podpore. Zato je na primer v zadnjem desetletju nastal Agroslovlak, slovenska zamejska kmetijska koordinacija.

Slavnostni govornik dneva je bil Dejan Židan, državni sekretar na ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport ter pobudnik ustanovitve Slovenske vzorčne kmetije. Kot je dejal, ima ta porabski projekt zanj poseben pomen. Poudaril je, da kmetija predstavlja osrednji center za druženje, izobraževanje in spodbujanje kmetijskih dejavnosti. Krepi gospodarske vezi med matico in Porabjem, prispeva k večji turistični prepoznavnosti regije in h krepitvi slovenstva. Danes je kmetija resnično vzor – podobno pobudo so že začeli uresničevati tudi Slovenci na Hrvaškem.

Pred več kot desetimi leti si je državni sekretar z Andreo Kovács spoznal, da je za obstoj in razvoj porabske manjšine pomembno prispevati tudi pri gospodarskem razvoju. Seveda brez pomoči navdušene in predane ekipe, ki sta ji izjemno hvaležna, vse ti projekti ne bi bili izvedljivi. Tudi za Razvojno agencijo Slovenska krajina (RASK) in hkrati za Slovensko vzorčno kmetijo stoji močna, pridna in solidarna skupina. Na koncu uradnega programa se je Andrea

Kovács, prva direktorica RASK, zahvalila sodelavcem, ki so pomembno zaznamovali desetletje delovanja, in jih povabila na oder: Ildikó Windisch, Viktorijo Hanžek, Tomaža Grebenarja, Tamása Kovácsa, Gyöngyi Kozár, Sabino Žohar, Hildo Žohar, Márka Soósa, Blaža Bajzeka, Marcella Tamaska ter prvega kuharja

tivnost so potekale rokodelske delavnice: izdelava hišk za koristne žuželke (v sodelovanju s Kmetijsko-gozdarskim zavodom Maribor), ustvarjanje poletnih magnetkov in oblikovanje plastelina iz naravnih sestavin. Otroci so se razveselili napihljivih igrar in zabavnih športnih iger, med vsemi generacijami pa so bile

Povabljeni gostje in udeleženci slovesnosti

Csabo Steffla (Ciró), ki je v restavracijo uvedel posebne porabske okuse. Po uradnem delu je sledil sproščen, a pester program za otroke in odrasle. Obiskovalci so si lahko ogledali

zelo priljubljene bleščeče tetovaže.

Vrhunec prazničnega dne je bila prava porabska veselica z ansamblom Aktual. Mladi in starejši so plesali do pozne noči ob ritmih znanih

Nekdanji in sedanji sodelavci Razvojne agencije Slovenska krajina in Slovenske vzorčne kmetije

kmetijo, spoznali svet kmetijstva ter se popeljali s traktorjem. Na gastronomski delavnici so pokušali dobrote slovenske in madžarske kuhinje – dödölle, langaló, golaž – ter pripravljali brezalkoholne koktajle in vlečeno testo za retase. Pod naslovom Brezmejna krea-

prekmurskih, slovenskih in hrvaških melodij.

Ta poletni popoldan je obenem ponudil odlično priložnost za druženje s predstavniki slovenske skupnosti v Porabju ter z lokalnimi predelovalci in kmeti.

Noémi Illés

Praznik združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom

17. avgusta je praznovalo Prekmurje, z njim pa cela Slovenija. Zaznamovali smo namreč državni praznik, dan združitve prekmurskih Slovencev z matičnim naro-

ceniti ter izpostaviti.«

Ob tem je spomnila, da se je Prekmurje po zaprtju velikih tovarn, kot so Mura, Pomurka in Beltinka, znašlo na razpotju. Mlajša

pakirnega centra v Evropi pri Leku, razvoj biotehno-loškega centra in vlaganja v zeleno infrastrukturo.

Preboj, a tudi izzivi

Podobno optimistično sliko vidi tudi predsednik razvojnega sveta Pomurske regije Tadej Ružič:

»Prekmurje se je v zadnjih 30 letih neverjetno razvilo. Res je, da je bil zaostanek ogromen, a danes imamo podjetja, ki prodajajo po vsem svetu in temeljijo na lastnem znanju.«

Oba sogovornika kmetijstvu še vedno priznavata pomembno vlogo, vendar s pogojem modernizacije in prilagajanja podnebnim spremembam. Turizem vidi kot polje še neizkoriščenih priložnosti – od Otoka ljubezni in Bukovniškega jezera do manjših vasi na

Soboto ali Lendavo, ga moramo znati usmeriti do vseh posebnosti območja ne glede na občinske meje.«

kjer mladi ostanejo doma in kjer gospodarstvo sledi jasni viziji. Predvsem pa kot regijo, ki je znana po sodelovanju.«

Predsednica Republike Slovenije Nataša Pirc Musar in župan občine Beltinci Marko Virag

dom. Spomin na trenutek, ko je ta pokrajina pred več kot stoletjem spet našla svoje mesto v skupnem slovenskem domu.

Po številnih občinah so se zvrstile slovesnosti, osrednja regijska pa je bila na predvečer praznika v Beltincih. Slavnostni govornik je bil zdravnik Samo Zver, znova pa se je – kot lani, ko je bila proslava na državni ravni – slovesnosti udeležila tudi predsednica republike Nataša Pirc Musar. V Črenšovcih so pred spomenikom Jožefa Klekla st. položili venec, drugod po regiji pa so praznovanja združevala kulturne nastope, glasbo in spominske trenutke.

Pomen praznika – spomin in prihodnost

Predsednica sveta Pomurske razvojne regije Barbara Ferenčak je ob prazniku poudarila, da je to dan, ki presega meje regije: »Jezik, kulturo in identiteto smo prenesli izpod madžarske oblasti nazaj domov k Sloveniji in to moramo znati

generacija je iskala priložnosti druge, doma pa so nastajale poslovne cone, ne le v Murski Soboti in Lendavi, temveč tudi v manjših občinah.

Nastopajoči na osrednji regijski proslavi v Beltincih

Turizem, ponudba toplic in tehnološki parki so po njenem mnenju jasen znak, da Prekmurje ni več samo kmetijska regija. Med največjimi dosežki zadnjih let izpostavlja rast največjega

Goričkem in lokalne kuhinje, ki je posebnost celotnega Prekmurja.

Ružič ob tem opozarja na nujnost boljšega skupnega trženja regije:

»Če pride turist v Mursko

Prekmurje prihodnosti

Pogled obeh sogovornikov je usmerjen v regijo, ki bo znala zadržati mlade, graditi gospodarstvo na znanju in sodelovanju ter ohranjati zdravo in trajnostno okolje.

Praznik, ki ima korenine v letu 1919

Združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom je državni praznik od leta 2006, ni pa dela prost dan. Ob vsaki peti obletnici pripravijo državno proslavo, zadnja je bila lani.

Spomin sega v leto 1919, ko je po koncu prve svetovne vojne Prekmurje 12. avgusta zasedla jugoslovanska vojska. Pet dni pozneje, 17. avgusta, je v Beltincih na množičnem ljudskem zborovanju oblast predala civilnemu upravitelju. S tem je bil po stoletjih pod madžarsko oblastjo narejen zgodovinski korak – Prekmurje je postalo del Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Danes ima Pomurska statistična regija 27 občin in nekaj več kot 114.000 prebivalcev. Povprečna starost je najvišja v državi, delež visoko izobraženih pa najnižji. Kljub temu se regija gospodarsko krepi in počasi dohiteva slovensko povprečje.

Ružič ob prazniku sporoča: »Želim si bistveno več poguma, drznosti in manj strahu pred spremembami.« Ferenčakova pa dodaja: »Prekmurje prihodnosti vidim kot povezano regijo,

Vida Toš

POMURSKI MUZEJ PRAZNUJE 70-LETNICO

Pomurski muzej Murska Sobota je januarja zaznamoval 70-letnico delovanja. V teh desetletjih so ga soustvarjale generacije strokovnjakov, ki so s predanostjo in vizijo

kot prostor povezovanja in skupnostnega duha.

Razvoj Pomurskega muzeja je razdeljen na tri ključna obdobja. Prvo se je začelo z ustanovitvijo leta 1955 pod

V tem razvojnem obdobju je Pomurski muzej doživel številne vsebinsko bogate in odmevne razstave. Te so pomembno prispevale k širšemu razumevanju in vrednotenju kulturne dediščine regije. Poseben in presegajoč pomen je imelo tudi obdobje gradnje avtoceste proti madžarski meji, saj so arheološka izkopavanja ob tem prinesla veliko količino dragocenega gradiva. Muzej je te najdbe strokovno obdelal in jih predstavil javnosti, med drugim na novi stalni arheološki razstavi, ki predstavlja enega od rezultatov tega plodnega obdobja raziskovanja in interpretacije preteklosti.

Tretje razvojno obdobje Pomurskega muzeja Murska Sobota se je začelo z vodstvom Metke Fujs. Tokrat se je kulturna ustanova začela uveljavljati kot dinamičen akter v kulturnem prostoru Pomurja. Postala je ustanova, ki ne le hrani in raz-

nenehno spreminjajočem se zgodovinskem in družbenem razpravljanju. Sam muzej je umeščen na stičišče Avstrije, Madžarske in Hrvaške, zato s čezmejnem

nem svetu. Muzejski sklop že danes presega klasične okvire: razvija digitalne vsebine, upravlja strokovno knjižnico in gradi močna partnerstva z izobraževalnimi usta-

Pomurski Pokrajinski muzej

razvile sodobno ustanovo, posvečeno ohranjanju in raziskovanju kulturne dediščine ob Muri – vse do Porabja. Pod vodstvom arheologa dr. Branka Kermana muzej združuje preteklost in sodobnost s poudarkom na spoštljivem odnosu do zgodovine. Poslanstvo te kulturne ustanove temelji na skrbnem varovanju, interpretaciji in predstavljanju dediščine, ki obiskovalcem omogoča globlje razumevanje in čustveno povezanost s prostorom.

Pomurski muzej ima široko in zahtevno poslanstvo, saj pokriva dediščino kar 27 občin raznolike regije. Prav zaradi tega se intenzivno posveča varovanju, raziskovanju in predstavljanju tega kulturnega prostora, kar zahteva globoko razumevanje zgodovinske in prostorske raznolikosti. Muzeji na splošno danes niso več zgolj prostori razstavljenih predmetov, temveč sodobne, odprte ustanove, ki spodbujajo dialog, izkušnje in soustvarjanje. Skozi razstave, delavnice, izobraževanja in dogodke si prizadevajo dediščino približati ljudem vseh generacij ter se uveljavljati

vodstvom direktorice Vlaste Koren. To je bilo obdobje začetnih izzivov, saj muzej ni imel niti prostorov niti zbirk, vendar je z vztrajnostjo začel graditi svoje temelje. Prvo pravo domovanje je našel v soboškem gradu, kar je pomenilo pomemben mejnik. V tem času so nastajale osnovne zbirke in prve razstave, ki so bile osredotočene na etnologijo, arheologijo in narodnoosvobodilni boj, pomemben v povojnem kolektivnem spominu.

Drugo razvojno obdobje Pomurskega muzeja se je začelo v devetdesetih letih pod vodstvom Irene Šavel. To je bil čas prenove, intelektualnega razcveta in vsebinske rasti. Muzej je postal sodobna kulturna ustanova z jasno strokovno vizijo. Pomemben dosežek tega obdobja je bila nova stalna razstava, za katero je muzej leta 1999 prejel prestižno mednarodno evropsko priznanje za regionalne muzeje, kar je prava redkost v slovenskem prostoru. Pomemben korak naprej je bila tudi uvedba znanstvene publicistike, saj je začel izhajati Zbornik soboškega muzeja, danes že uveljavljen vir regionalnih raziskav.

Detajl razstave – Povezani v sorodstvu

stavlja dediščino, temveč jo tudi aktivno soustvarja ter povezuje z vsakdanjim življenjem skupnosti. Muzej gradi mostove med preteklostjo in sodobnostjo ter s tem krepi svojo vlogo kot odprt, vključujoč in živ kulturni prostor. Ekspoziti v Pomurskem muzeju Murska Sobota niso zgolj nemi pričevalci preteklosti, temveč postajajo dinamični elementi v

Detajl arheološke razstave - Gomilni pokop

delovanjem kaže potencial za širši, celo nacionalni pomen. A pridobitev takšnega statusa zahteva dolgoročno strategijo, strokovno podporo in politično voljo, saj gre trenutno zgolj za odprto možnost brez institucionalne zasnove. Razvoj muzeja

novami. S tem uresničuje večplastno poslanstvo v prostoru in spodbuja kulturno-zgodovinsko pismenost mladih. Na njihovi spletni strani je med drugim še posebno zanimiv in dragocen slovar prekmurskega jezika, ki ima pomembno vlogo pri ohranjanju regionalne jezikovne identitete in kulturne posebnosti. Poleg tega so na voljo e-dokumenti, tj. spletna platforma zgodovinskih virov, ki omogoča dostop do arhivskega gradiva ter s tem spodbuja raziskovanje in kritično razumevanje preteklosti.

Sestrski muzej soboškemu je Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož, ki trenutno predstavlja novo stalno razstavo, hkrati pa pripravlja številne občasne in ulične razstave, pogosto povezane z lokalnimi dogodki in obletnicami, kot so kasaške dirke ali stoletnica rojstva Mikija Mustra. Takšne vsebine so pogosto umeščene v javni prostor, da čim širše nagovorijo lokalno skupnost. Delovanje muzeja temelji na sodelovanju strokovnjakov z različnih področij – od arheologije do konservatorstva – ki skupaj skrbijo za celostno varovanje

in interpretacijo dediščine. Ob tem imajo pomembno vlogo tudi pedagoški kustos, ki razvijajo izobraževalne programe za različne ciljne skupine.

Razstava o čevljarstvu

Muzej redno razvija bogato publicistično dejavnost, ki predstavlja osrednji del njegovega strokovnega in dokumentarnega poslanstva. V več kot sedemdesetih letih

arhiv delovanja in ohranja znanje za prihodnje generacije.

Ob letošnji Muzejski poletni noči, ki jo praznujejo muzeji po vsej Sloveniji, je muzej

pripravil ulično razstavo fotografij, posvečeno 70-letnici delovanja v grajskem ambientu. Ta razstava na prostem omogoča širokemu krogu obiskovalcev vpogled v zgodovino ustanove skozi vizualno pripoved, ki povezuje prostor, čas in skupnost. V sodobnem muzeju je vse pomembnejša vloga namenja digitalni komunikaciji, zato se

vključujejo tudi strokovnjaki za spletno predstavitev, komuniciranje in digitalno dostopnost vsebin, zlasti za nagovarjanje mlajšega občinstva. Kljub razvoju

Ulična panojska razstava

delovanja je izdal več kot 50 monografij, katalogov in strokovnih publikacij, ki spremljajo razstave ter nadgrajujejo raziskovalno delo. Posebno vrednost imajo razstavni katalogi, saj – kot poudarjajo muzealci – razstava mine, katalog pa ostane. S tem muzej ustvarja trajen

tehnologij pa, kot poudarja direktor Kerman, ostaja avtentičen muzejski predmet temelj izkušnje, ki je dejanski nosilec zgodovine, čustev in estetske vrednosti, saj ga digitalni posnetek nikakor ne more v celoti nadomestiti.

Mojca Polona Vaupotič

Raziskovalni tabor, spoznavanje slovenstva v Števanovcih

Na dvojezični osnovni šoli v Števanovcih smo že drugič imeli tabor, na katerem smo raziskovali stare šege v Števanovcih. Petdnevni tabor je potekal od 11. do 15. avgusta, učenci pa so z

zanimanjem raziskovali bogato kulturno dediščino kraja.

Prve tri dni smo s pomočjo lončarja Štefana Zelka pisali in okrasili stara hišna imena na ploščice iz gline. Več kot 50 starih hišnih imen smo zbrali in zapisali. To je raziskovanje, ki smo ga že začeli v šolskem letu pri pouku spoznavanja slovenstva.

Učenci so se sami odločili, s kakšnimi črkami bodo pisali na glino. Najprej so pisali na že žgane ploščice. S svinčnikom so naredili načrt in ga potem pobarvali. Iz vsakega hišnega imena smo naredili po dve ploščici. Več hiš je imelo isto ime. Na surove mokre ploščice so tudi pisali, pri tem so morali biti bolj pazljivi. Gotova dela bodo še enkrat žgana in glazirana. Naši pridni učenci so naredili čudovite izdelke, hvala njim in Štefanu za pomoč. Te ploščice bodo na hodniku, podarili pa jih bomo tudi hišam za spomin. Tri dni smo bili tudi na terenu, kjer smo obiskali starejše ženske, ki so nam pripovedovale o starih šegah in navadah.

Bili smo pri teti Aranki Oreovecz. Pripovedovala nam je o verskih praznikih nekoč in kako so jih obdržali, kakšne jedi so imeli, kako so hodili v cerkev, kakšne svete maše so bile. Lahko smo

si ogledali slovenske molitvene knjige in stari katekizem iz leta 1909.

Ana Nemeth, Grabarna Ana, nam je povedala, kako so hodili iz Otkovcev k maši in kako so

živeli, ko so vso družino odpeljali v Hortobagy. Zadnji dan smo šli k Mlejnarni Anuški (Ropos). Veliko nam je pripovedovala o jedeh, kaj in kako so kuhali, kako so obdržali verske praznike, kako so predelovali lan in kaj so šivali iz njega.

Vse smo snemali in to bomo zapisali v narečju in v madžarščini ter sestavili bilten, ki bo dopolnjen s fotografijami.

Naš cilj je bil, da učenci spoznajo stare šege in da jih tudi ohranimo. Tabor je podpiral javni sklad Gáborja Bethlena, za kar se iskreno zahvaljujemo.

Posebna zahvala gre tudi lončarju Štefanu Zelku ter vsem učencem, ki so s pridnim delom prispevali k ohranitvi naše kulturne dediščine.

*Agica Holecz,
ravnateljica*

OD SLOVENIJE ...

17. avgust – dan združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom

17. avgusta zaznamujemo državni praznik – dan združitve prekmurskih Slovencev z matično domovino. Praznik nas spominja na zgodovinsko zborovanje v Beltincih leta 1919, ko so se po koncu prve svetovne vojne domačini množično izrekli za priključitev Prekmurja k Sloveniji. 12. avgusta 1919 je jugoslovanska vojska po odločitvi velesil na pariški mirovni konferenci prevzela oblast v Prekmurju. Le nekaj dni kasneje, 17. avgusta, je vojaško upravo zamenjala civilna oblast. S tem je bil narejen simbolni in dejanski korak k združitvi z matičnim narodom. Slovenci v Porabju pa so takrat ostali zunaj državnih meja. Praznik, ki ni dela prost dan, praznujemo od leta 2006. Letos je bila osrednja regijska proslava na predvečer praznika v Beltincih. Slavnostni govornik je bil zdravnik Samo Zver.

Aljažev stolp na Triglavu praznuje 130 let

7. avgusta pred 130 leti je župnik Jakob Aljaž na vrhu Triglava postavil stolp, ki je postal simbol slovenskega naroda. Leta 1895 je od občin Dovje in Mojstrana za goldinar kupil majhen kos zemljišča na vrhu gore. Na njem je želel zgraditi zavetišče za planince in znak, da so te gore slovenske.

Stolp iz pocinkane pločevine je bil visok 190 centimetrov, imel je štiri okna, tri stolčke, vpisno knjigo, kuhalnik in panoramo Triglava. V njem je bil celo telegraf, ki je povezoval vrh z bližnjo Kredarico in Dovjim.

Stolp, sprva imenovan Triglavski stolp, je Aljaž podaril Slovenskemu planinskemu društvu. Ob jubileju bodo v Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani 30. avgusta odprli razstavo Aljažev stolp – simbol ali trofej. Predstavila bo njegovo zgodovino, pomen in vlogo skozi čas ter obiskovalce povabila k razmisleku, kaj stolp pomeni danes – skupni simbol ali osebni dosežek.

Aleš Ropoša je izdal novo knjigo

POD NAPETOSTJO

Aleš Ropoša iz Trdkove je pred kratkim izdal svojo četrto knjigo z naslovom Pod napetostjo. Gre za njegovo drugo zbirko kratkih zgodb, leta 2020 je namreč izšla knjiga Novo upanje, vmes pa še dve pesniški zbirki, in sicer Planet Goričko (2021) ter Slavospev (2023).

V svojem najnovejšem

Aleš Ropoša drži v roki svoje novo knjižno delo.

knjižnem delu se avtor loteva različnih tem in tudi različnih zvrsti. Po njegovih besedah izhaja iz lastnih izkušenj, je pa knjigo posvetil babici in dedku, »saj sem v otroštvu zelo rad prisluhnil njunim pripovedovanjem o tem, kaj se je nekoč zgodilo, babica pa mi je pripovedovala tudi ljudske legende«.

Naslov knjige izhaja iz zgodbe. »V knjigi sem jo naslovil Voda pod napetostjo. V njej se lotevam poplav, ki so se v Sloveniji na žalost zgodile meseca avgusta pred dvema letoma.« Avtor še izpostavlja, da pri pisanju izhaja iz lastnih izkušenj in aktual-

nih dogodkov iz resničnega življenja.

Najstarejša zgodba v zbirki je nastala že leta 2016 in je bila napisana za občinsko glasilo občine Kuzma Naše novine. Tema je delovna terapija v domu starejših občanov, kar je povezano tudi z njegovim poklicem in delom. Aleš Ropoša je namreč študiral delovno terapijo, zdaj pa si kruh služi kot osebni asistent.

V knjižni zbirki Pod napetostjo je zbranih 18 različnih zgodb. Med njimi je tudi aktualna športna zgodba, ki opisuje pomembno nogometno tekmo med slovensko in kazahstansko reprezentanco, ko si je Slo-

venija lani na stadionu Stožice v Ljubljani zagotovila nastop na evropskem prvenstvu. Iskanje Veronike je zgodba o iskanju pogrešane osebe, ki naj bi se dogajala pod tromejo, aktualna pa je tudi zgodba Duh, ki opisuje prebege migrantov čez tromejo.

Aleš Ropoša pravi, da že snuje nove zgodbe, želi pa si, da bi napisal tudi roman. »Temo imam že izbrano, toda naj zaenkrat to ostane skrivnost,« je na koncu dodal mladi ustvarjalec z Goričkega, ki svoja dela objavlja tudi v Porabskem koledarju.

Silva Eöry

Pod Srebrnim brejgom ...

... je tisto vrauče leto slobaud vzelo. Dnevi so zdaj bole mili, kak se tau vej prajti. Nisterni Slovenci pa Slovenke so z dopusta na Hrvaškem z dugimi nosami domau prišli. Ja, vse je tak drago gratalo, kak če bi Hrvati škeli, aj menje turistov k njim pride. Eni pa so tam pošteno biti bili. Najprva so enoga mladoga Slovenca zbili pa zbrsali. Tau so tisti naprajli, ka skrb za lidi pa vse kaulak nji morajo meti. Varnostniki se njim pravi. Kuman 19 lejt star možakar je dugo v špitali biu, tak so ga v glavau zbrsali. Ranč kak smo s tejm drauvnim pisanjom začnili, znauva se je zgodilo. Vekša grupa mladi Slovincov je vnoči na plaži bila. Iz hotela skrak nje so varnostniki prišli pa vse poprejk so je biti začnili. Kelko se je leko vidlo, najbolje je mlada deklina dobila. Tüdi njau so v glavau zbrsali. Za prvi incident se že vej, kak je bilau pa krive možakare so že gorzglasili. V tom slejgnjom incidenti so policajge kuman začnili na tejm delati, ka zvejo, kak se je vse zgodilo. Ja, trno dobra reklama za turizem pri sausedaj Hrvataj.

Aj nam nauva lübezen pomaga, ka se vse takše tapozabi. Tisti dnevi so jo naprej prinesli, gda sprtlejt že v leto ide. Kak ena mala bomba od te lübezni se je čülo. Oba v tau srečo zapleteniva za trno poznaniva valata. Prva je političarka Urška Klačkočar Zupančič, kak najbolje prejnja v parlamenti sedi. Un je roker Bor Zuljan, za velkoga majstra na kitari vala.

Nekakomi je nebesko velka sreča na prag prišla. Skur pau leta nazaj je na Eurojackpoti prejk 37 milijaunov evronov daubo. Pa eške je niške nej po te pejneze prišo. Samo eške malo fali pa pejnez več nede mogo dobiti. Ranč do 21. avgusta bi mogo tau naprajti. Leko stoj na té slejgen den čaka, ka je od šoka eške nej k sebi prišo. Na velke pejneze tüdi občina čaka. Tüdi tau se ne vej, od kec je srečen človek doma, gde živé. Po vsej regulaj občina mora 15 % od tej 37 milijonk dobiti. Nemo zdaj vöračunali, kelko tau pride, kakšnoj maloj občini bi takši pejnezi trno dobro spadnoli.

Spadnoli pa so vsi rekordi na slovenski poštijaj, takše se ne paumni. Nisterni so rejsan preveč brž autone pelali. Depa mi od rekorda pripovedjamo, gda se autoni po tri ali štiri vöre nikam ne genejo. Če pa se že pelajo, kaulak 10 kilmejtrov na vöro idejo. Vnaugi turisti pa tüdi domanji lidge tau ne morejo vörvati. Tau, ka v najvejšoj turističnoj sezoni se na poštijaj na velke dela. V kakšnom dnevi je do pravoga kolapsa prišlo. Pomalek turistov več nede, depa eške itak de se iz enoga kraja na drugi kraj Slovenije nebesko dugo pelalo. Že se na velke čüje, kak sploj vinjet več ne bi trbelo meti.

Srebrni brejg je znauva srečen, neje več sam na tom svejti. Gobe rastejo, lidge po njem pa kaulak njega ojdijo. Samo aj so nej perauvni, si brodi.

Miki Roš

KDOR IMA CVETLICE RAD/STO MA RAUŽE RAD...

ŠOPKI ZA SLOVO OD POLETJA

Šopke iz poletnega cvetja, ki ga sestavlja različno cvetje, postavimo kamorkoli. Povsod bodo lepo vpadljivi, vendar mora-

saj vse drobne posebnosti opazimo, občudujemo in se lahko naužijemo lepote vsakega posameznega cveta. Nikakor pa ne sme-

letnice. Z lahkoto jih gojimo, saj niso zahtevne, le na začetku rasti moramo paziti na polže.

PATAGONSKI SPORIŠ je

sveže šopke, pa moramo v tej obilici cvetja pomisliti tudi na okrasitev v zimskih dneh. Nabrano cvetje in raznolike trave v

Šopek je namenjen osemnajstletni deklici: iz belih plamenk, zelene hortenzije, lila statice, fizostegije in bele kale - vse z domačega vrta.

Primeren šopek za zimske dni - črna kumina, slamenke, statice, zelena hortenzija, plodovi pavlovnije

mo upoštevati namen: doma za mizo, rojstvo otroka, razne obletnice ... Šopki za mizo imajo namen, da pozdravijo goste in krasijo jedilno mizo.

mo v šopke vstavljati preveč dišečega cvetja.

Cvetje v poznopoletnih in jesenskih mesecih je v belih, rožnatih in vijoličastih odtenkih. V poseb-

pri nas razširjena rastlina zadnjih deset let. Ima vsestransko okrasno vrednost tako na gredicah kot v šopkih.

HORTENZIJE so večne od

tem času se odlično obnesejo za poznejšo okrasitev doma. Prednost suhih šopkov pa je, da z njimi nimamo nobenega dela.

Šopek za rojstni dan iz barvitih hortenzij, statice in zelenih listov potonik

Šopek v rožnati barvi

Tovrstni šopki imajo namreč nekaj značilnosti. Biti morajo dovolj nizki, da se vidimo čez nje, ko sedimo. Sicer jih moramo odstraniti, kar pa je škoda. Druga značilnost pa je, da te šopke gledamo zelo od blizu, zato so lahko zelo bogati in polni detajlov,

no veselje pa nam je, če uporabimo naše domače cvetje. Postavljanje šopkov v posode, vaze je zelo pomembno.

Uporabljene rastline CINIJA v rdeči, rožnati, beli, rumeni barvi. So bujno cvetoče vrtno eno-

nekdaj. Njihova barvitost je veličastna, zato pa jo vidimo tako na novonastalih vrtovih kot v šopkih. PLAMENKE v raznih barvah so zelo uporabne v šopkih. Čeprav se na naših vrtovih bohoti veliko raznovrstnega cvetja, ki ga lahko uporabljamo za

Morda niste vedeli ... Vse bolj je moderno in srčno, če podarimo cvetje iz domačega vrta, morda ga popestrimo še s kakšno zanimivostjo z našega sprehoda.

Besedilo Olga Varga
Foto: Lastni arhiv

... DO MADŽARSKE

Sporočilo predsednika države mladim, ki pljuvajo po Fideszu

»Vaš krik je sporočilo. Vendar ne dovolite, da vaš glas odmeva čustva drugih. Kričati je smiselno le, če za besedo stoji misel, ki si zasluži, da jo slišijo,« je sporočil predsednik republike Tamás Sulyok mladim na svoji Facebookovi strani. V zapisu predsednik države sicer ni navedel konkretnih primerov, toda s tem je verjetno namigoval na to, da je letos skoraj na vsakem poletnem festivalu slišati vzklikanje mladih iz vrst občinstva proti vladi Umazani Fidesz! Predsednik republike je dodal, da ne prosi mladih za tišino, temveč le, da naj pazijo drug na drugega, na prihodnost in na kraj, ki ga bodo pustili svojim otrokom v dediščino. »Bodite tisti, na katere boste ponosni tudi jutri!« je končal svoj zapis. Politični analitik Gábor Török je ob besedah Sulyoka opomnil: Če je bila namera demonstracija politične zvestobe vladajoči stranki Fidesz, potem je seveda uspela, vendar v ta namen obstajajo tudi drugi načini, s katerimi se ne bi javno delal norca iz sebe kot predsednik države, ki je odgovoren za enotnost naroda.

Prejšnjo nedeljo padli temperaturni rekordi

10. avgusta je bil zrušen državni toplotni rekord, prav tako pa tudi jutranji in dnevni rekord v glavnem mestu, je minuli ponedeljek sporočil HungaroMet Zrt. Karpatski bazen je zapolnil vroč suh zrak. Po vsej državi so temperature presegale 30 stopinj, na južnih in jugovzhodnih območjih pa so občasno dosegle celo 39 stopinj Celzija. V Körösladányu v Békéški županiji so izmerili 39,9 stopinje, kar je preseglo dnevni rekord za ta dan. Novi rekord skoraj za stopinjo Celzija presega prejšnjega, ki je bil 39 stopinj in je bil registriran leta 1948 na postajah Csongrád in Túrkeve.

VEČ SEM SLÜŽO KAK RAVNATELJ

Dobro se spomnim, prvin se je avgusta še dostakrat mlatilo po vasaj z mlatilnicov. Depa nejso zato tak dolgo mlatili, ka je tak dosta sildja bilau, dostakrat zavolo toga, ka se je mašin večkrat pokvaro pa te tašoga reda je bilau, ka več dni se je nej mlatilo. Kak žetva tak mlatitev je žmetno delo bilau pa v največjši vročini. Gnesden tau dvaujo delo kombajn tak nagnauk tana-pravi, dvakrat se obrne pa njiva prazna grata. Od ti-

sti stari časov, gda se je še dosta vse tak pejški delalo, de zdaj nam Feri Meggyes pripovejdo iz Slovenske vesi.

- Feri, kak se ti nazaj spomniš na mlatitve, gda je še dosta več trbe-

lo švicati kak gnesden? »Kak mali mlaši, najprvin smo pleve pa tötetja nosili, depa proto večera smo od praja že tak črni bili, ka smo vögledali kak vrag. Mi smo mašin že cejli den sprvajali po vesi, najbola se je nam tau vidlo, gda ga je tisti stari Hofer traktor vlejko. Gda sem že vekši bijo, te sem že žakle noso, ka je nej leko delo bilau, cejli den na pod nosti petdeset kilogramov žmetne žakle.«

- Pri ednom rami, zvün

vekši pavrov, je tak dosta sildja zato nej bilau tü v Porabji, nej?

»Vsepovsedik so bola samo male parcele bile, na té njive so žito, pšeni-co, dječmen pa oves meli

Feri Meggyes se je v mladosti sam rano, zatok je večkrat ojdo na sezonsko delo tö.

posejano. Depa nej dosta, samo malo pa nej vse nagnauk, bola samo dvauje fele.«

- Kak si raso, tak si vsigdar bola žmetno delo daubo pri mašini?

»Slamo sem nikdar nej noso, tau so vsigdar drügi delali, dja sem bola žakle noso. Tak tau dvaujo pa tisti, sto je polago, je moško delo bilau, drügo so ženske delale.«

- Prvin so tej dugi vau-ski žakli bili, ka misliš, zaka?

»Vejn zato, ka tiste vau-ske žakle si ležej neso na plečaj. Sledkar, gda so že samo šurki žakli bili, človek si je na pleče djau petdeset kil pa skur na rit spadno.«

- Gda ste te žmetne žakle

gora po stumbaj nesli na pod, nej ste se bojali, gnauk pauči lejs pa z žaklom vred dolapau-čite na pod?

»Nej, tau so redne stumbe bile, iz dvajsti centimetrov kustoga tesenega lesa. Té so se nej vuignile, kakkoli velko bremen si neso gora po nijj.«

- Sildje ste vsigdar na pod nosili pa tam vözosi-pali iz žaklov, če je süjo bilau ranč tak, kak gda je vlažno bilau?

»Vigdar smo vözosi-pali pa te smo vsikši den z grablami, dočas ka je cejlak nej posenilo, sildje malo zmejšali, aj se vsepovsedik zlufta pa posene.«

- Te je nej bilau müši pa podgan?

»Kaj bi pa nej bilau, depa te mačkov tö puno bilau. Pa tisti mački so še lovili müši, nej kak tej gnesden.«

- Oslico klasti je tö nej bilau leko delo.

»Kak pravijo, tau je tö ena maštija bila. Vsikši se je k tauma nej razmo, tau si se mogo navčiti. Tisti, steri so tau delali, oni so bili kazalmešterdja. Dja, kak sem že pravo, oslico sem nikdar nej klau, depa vauz na kaule, tisto sem znau, kak trbej naklasti pa sükati. Sto je s tejm nej delo, tisti ne vej, kak trbej vauz tak naklasti, aj tisto formo ma, pa naj tak stoji, kak trbej, aj leko senau domau odpelaš. Gda si že štirikrat kaulak sklau pa štirikrat zasüko, tisti je že velki vauz bijo. Vejn gnauk,

pri tašči, smo tak naklali, taši vauz smo pelali domau, ka smo nej mogli nota v djümlo. Gda je stari s kravami prejk djümle-pelo, pulonja sena je streja dolapotegnila.«

- Kak žetva tak mlatitev je žmetno delo bilau, depa lüstvo je itak veselo, rado prišlo eden drügoma pomagat.

»Vejš, pravica je tau, ka tistoga ipa je lüstvo še bola vküpdržalo kak zdaj. Te so sausedje na pomauč

Gnauk svejta je takšen mašin ojdo kaulak po vesi mlatit. Na kejpri tisti, steri so slamo nosili pa oslico klali.

leteli eden drügoma. Če si senau emo pa üšo oblak, nišče nej pito, če trbej ali nej, šli smo pomagat. Bilau je, ka je saused prvin üšo vküpvlejt senau kak steroga je bilau, kak sam gazda.«

- Kak je bilau sledkar v zadruzi v Dalamandi v županiji Tolna, kak ste tam žetvo delali?

»Vejš, tam je ena tabla 160 plügov velka bila, tak duga njiva je bila, ka sem nej vido na drügi kraj. Gda sem naprvini tam delo, te sem petnajset lejt star bijo, mogo sem delati, zato ka dja sem nej emo stariše pa sam sebe

sem mogo raniti. Depa vrejdo je bilau delati pa švicati, tistoga reda sem 6500 forintov prislüžo, dvakrat telko, kak ravnatelj monoštorske gimnazije.«

- Ka trbelo za té peneze delati?

»Tam je kombajn taše küpe njavo za seuv, stere so s traktori vküpzvlačili, eno paut tak sedem, osem. Potejm smo tau slamo z elevatori gora na oslico spravljali. Dja sem

na oslici bijo, pomagao sem kazalameštera, depa spodkar elevator polagati je tö nej bilau leko delo. Zato ka dočas so s traktori tau slamo vküpzlačili, se je tista slama vse vküpzaplela. Najüše je te bilau, gda smo dječmenovo slamo meli. Tisto se je prašilo, pikalo, švicali smo, večer smo že kumaj čakali, aj se leko skaupamo.«

- Ka misliš, če bi gnesden znauva z rokauv trbelo žeti pa mlatiti, kelko mladi bi najšli za tau delo?

»Enga nej.«

Karči Holec

Od inda v gnešnji čas

PRIPOVEJSTI O SLOVENSKI KRAJINAJ

Ženske naj skrak kale li pa zibeli baudo, nej ka pero držijo. Tau je nej od nji delo!

Tak je poznani slovenski pisatelj Janez Trdina svojimi kolejkari Lovri

Urbančič dobila. Kak je že v mladi lejtaj s pisanjem začnila, si je ménje v Turnograška vöminila.

Ja, v tistom časi so se ženske nej na velke šaulale. Josipina se je dosta

na Gorenjskom je tista, od stere je na velke pisala. Slovenske gore so njena inspiracija bile. Tüdi histo-

od bolgraski glavašov, albanski pa slovaški junakov pripovedjajo.

Pisanje je zvekšoga njeni lübi Lovro najprva v roke daubo. Vö ji je popravlo pa Josipini tanačo, kak aj tadale piše. Poznano je, ka dostakrat ga je nej škela poslušati. Josipina je že emancipirana ženska bila.

Lovro je leta 1853 Josipino za ženo vzeu. K njemi v Grac je odšla, oženila sta se. Na tau leto novine Slovenska čbela preminejo. Eške gnauk se eške eden datum z življenjem Josipine pokrije. V tom leti kusta grata. Sreča dvej mladi se po tejm vcejlak kaulak obrne. Josipina pojba na svejt rodi, depa nej dugo po tejm zavolo vsej komplikacij mrgé. Kuman 20 lejt stara je bila.

Josipina Turnograška za prvo slovenko pisateljco vala. Kak go je Janez Trdina kak žensko dooglejdo, kak smo točkar napisali, se njegvo mišljenje za eden čas na velke vömini. Od Josipine tau napiše: Delo Josipine Turnograške za tak vredno vala, ka mora za naše mlajše ostanoti. Mora ostanoti, ka do leko njene pripovedjisti šteli.

Josipina je dugo nejpoznana ostanola. Kuman vnauga lejta po njeni smrti knjige od njenoga življenja pa delo vöpridejo. Bila je ženska, ka naprej pred svojim časom je ojdla, tak žive-la. V »moškom svejti« je najprva nej poštvvana bila. Gnes je Josipina poznana, zavolo cejlaga svojga dela vse bole poštvvana tö.

Njeni brat Janko Urbančič je sina Viktora emo. Viktor Urbančič je kak padar v Beči delo. Velko držino je emo. Iz nje je njegvi vnük Christoph Waltz vöprišo. Kak točkar povedjano, Josipina Urbančič Turnograška gnesden za vse bole poštvvano pa poznano vala. Kak bi iz historije nazaj v naš čas prišla.

Od grada Turn se v dokumentaj leta 1408 leko kaj več taprešte. Leta 1793 ga Martin Urbančič dojküpi. Tau je dejdek od Josipine biu. Držina Urbančič je za bogato valala, Jospina se je na velke leko šaulala.

Tomani napiso. Zakoga volo je tau ranč njemi dojdavo? Zatoga volo, ka Toman je biu moški od Josipine Turnograjske. Sto je ta dama bila?

toga škela navčiti. Včila se je historijo, geografijo, matematiko, veronavuk pa vnauge tihinske rejči tö. Pisala je samo v slovenskoj rejči, ka se je v tistom časi na rejci godilo. Vsi domanji pisateli so tüdi v nemškoj rejči pisali.

Tau je velka lübezen bijla. Kaulak 1000 pisem sta si pisala, kakšo je tüdi 25 listov melo. Depa, nejsta si samo od lübezni pisala. V nji si dosta od slovenske rejči znautra Monarhije pripovedjdata. Vejmo, v tistom časi je Beč slovensko rejč škeu na nikoj djasti. Cesarova cenzura je nej dopistila, ka bi vse napisano bilau vödano. Od muzike si pišeta. Moramo vedeti, ka Josipina Turnograška je naute vküper skladala. Iz toga rejč skladatelj vöpride. V svejti komponist za bole pozanano rejč vala. Skrak vsej talentov je Josipina Turnograška tüdi komponejrala. Depa pisanje pripovejsti je za njau prvo delo bilau.

rične pripovejsti so spod njenoga pera vöprišle. Najbole poznana je tragična pripovejst o Veroniki Dseniški, Nedužnost pa sila njoj je

Lovro Toman (1827-1870) je ranč tak v bogatoj držini na svejt prišo. Kak Josipina je tüdi un očo rano zgübo. Njemi je devet lejt, njoj pa osem lejt bilau. Lovro kak študent v Beči pa Graci je poznani pesmar pa političar biu.

Novine Slovenska čbela (Slovenska fcejla) so leta 1850 oprvin vöprišle. Ranč v tistom leti, gda Josipina prve pripovejsti napiše. Vnaugo ji je bilau. Eške za novine Slovenec pa Zora je pisala. V trej lejtaj je prejk 80 njeni pripovejsti vöprišlo.

Josipina se je leta 1833 narodila, po svojimi ati je držinsko ménje

Josipina je zvekšoga na držinskom gradi Turn živela. Lejpa krajina

naslov dala. Historijo je rejsan dobro poznala, ka njene pripovejsti

Miki Roš

ALI SAMO PRI NAS MAJO IŽE IME ALI INDRIK TŮJ?

Na Verici so vödjane table, na štere so gornapisali stara ižna imena. Ovak takša imena majo vseposedik v Porabji pa v Prekmörji. Ali samo mi delamo tau, ka ekstra imenüvlemo naše rame? Ali indrik tŷj majo šegau tau delati? Tau je preveč stara navada, indasvejta je bila razširjena

Kà so numere nej bile zapisane v rejdne popise, zatok so nej bili zaneslivi podatki (megbízhatóak az adatok) o ižaj. Lidgé so se pa itak razliküvali po ižaj, tau njim je bilau ležej.

Dosta so že razisküvali naša ižna imena med Mörov pa Rabov, samo znanstvene

se več ne spoumni, ka tau znamenüvle. V časi cesarice pa kralice Marije Terezije je bila urbarska preiskava na Vogrskom o položaji klačanov (jobbágyok). V urbaraj o Števanovcaj, Andovcaj, Verici, Sakalovcaj lejko najdemo zapisana ižna imena. Na Verici se je zvau leta 1767 Janoš Merkli po iži Dühni, vejndrik tau so gnešnji Döjnini. Gvüšno, ka je ime gratalo z priimka (vezetéknev) Düh, šteroga gnes itak

silci so živel zlasti v Gornjij Slavečaj na Goričkom.

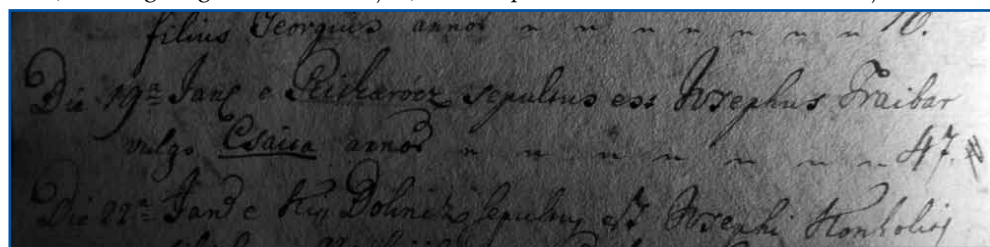
V Ritkarovcaj o Emanstjinij so mislili starejši, ka so gratali z nekšoga imena, samo so se več nej spaumnili z šteroga imena. Leta 1686, kda so nazaj vzeli od Türkov vogrsko prestolnico Büdin, je bila tŷj urbarska preiskava v slovenskij vesnicaj. V tistom časi so takše držine živele v Ritkarovcaj kak Kovač, Zavec, Trajbar, Pavlovič, Železnjak, Kuzmič pa Hermanič.

plomskoga dela je tak mislo, ka so Sabotinovi z rejči samotni, kà v Radovcaj gnes nega človeka, šteri se zove Sobotin ali Sabotin. Dapa, če poglednemo matične knige, lejko vidimo, ka je biu Sobotin (Szobothin) v Radovcaj v 18. stoletji. Ime té držine se je očüvalo v ižnom imeni, tau pa znači, ka so Sabotinovi fejst staro (zgodovinsko!) ižno ime.

Največ jih ne vej, kakši priimki so bili indasvejta v našom

Odlomek iz matične knjige župnije Dolenci

Dolejski plebanoš Janoš Lutar (1773-1835) je zapiso ižno ime z Ritkarovec Čajta, šteroga gnes itak nücajo.

po cejlj Evropi. Evropski emigranti pa so jo odnesli v Meriko pa Australijo tŷj. Anton Trstenjak, šteri je leta 1883 obiskavo vogrske Slovence pa dosta stvari zapiso o njij, nika ne piše o ižnij imenaj. Gvüšno zatok, kà so v tistom čajt na cejlom Slovenskom meli takšo šego, na Gorenjskom, Dolenjskom pa Štajerskom, zatok je tau nej bilau nenavadno (szokatlan). Gnes pa več vseposedik ne najdemo ižna imena v Sloveniji tŷj nej.

Prešernova rojstna iža na Vrbi tŷj ma ime: Pri Ribičevih. Merikanski pesnik Edgar Allan Poe (1809-1849) je živo v iži v Richmondi, štera se je zvala Moldavia. V Indiji tŷj dajo ime ižam, samo tam ma ta šega bole verski namen, nej zatok, naj se razliküvlejo držine. Té so tŷj nücali ižna imena, kda so že numere dali ižam.

razprave (tudományos értekezések) pa diplomatska dela večkrat majo falinge. Večkrat ne zapišejo vsej ižnij imen, samo imena stogecij ramov, liki je bilau inda dosta več iž, štere so bile sčasoma porüšene. Večkrat tak probajo razložiti pomejn ižnoga imena, ka se naslanjajo na tau, ka njim lidgé pripovedüvlejo ali pa probajo najti v narečji takšo rejč, štera je gnaka kak kakšno ižno ime. Ižna imena so večkrat stara (včasik so stara tristau lejt!), kak pa mine čajt, tak se spremenijo v formi. Lüstvo pa pozabi ka tau pomejni, včasik pa vözbrodijo »legende«, stere so nej istina.

Zatok trbej pogledniti stare zgodovinske dokumente, kà tŷj pa tam lejko najdemo omembe (említéseket) o slovenskij ižnij imenaj že z 18. stoletja! Na Verici se itak zove ena iža Döjnini. Lüstvo

mamo v Porabji. Ižno ime Pajčini pa je vejndrik ednako imeni Papics, štero je zapisano v tom urbari z 1767. Papič je tŷj priimek, samo se najde gnes v srednjom Prekmörji.

Géjo pa takša ižna imena, v šterij se skrivlejo priimki, šteri so vseposedik izginili

Lejko, ka so Emanstjini gratali z priimka Hermanič.

Lejko na krivo paut pela raziskovalce, če nega več takšoga ali etakšoga priimka v okolici. Té pa iščejo pomejn ižnoga imena v drŷgoj rejči. Eno diplomatsko delo se spravlja z ižnimi imenami na Gradi, Kruplivniki pa Radov-

kraji, šterij gnes ne najdemo več. V Andovcaj najdemo ižno ime Sabauvini, na Gorenjom Siniki pa Sabaulini. Vsi mislijo, ka gvüšno zatok se zovejo tak té iže, kà je biu tŷj inda sabau (šnjajder). Če pa prelistamo stare matične knige ali urbare, lejko na pamet vzememo, ka v Andovcaj ali v gospostvi Gornje Lendave (Grada), kama je spadno Gorenji Sinik tŷj, sta bila priimka Szabó pa Szabol. Dosta ižnij imen je gratalo z imena držin, zatok je bole mogauče, ka Sabauvini pa Sabaulini shajajo od tej priimkov.

Zatok ne dojde, če samo po pripauvedaj lüstva ali narečjeslovji (nyelvjárásutató) probamo razisküvati naša ižna imena. Dosta takšij imen je fejst starij. Če so pa stara, tak so pa deli naše zgodovinske, narodne pa kulturne erbij, zatok jih trbej ginau zapisati pa v drob-narijaj preiskavati.

Akoš Anton Dončec

Ižna imena na Verici-Ritkarovcaj (Foto Marija Kozar)

pa jih nega več. Na Verici, pri indašnjaj bauti je stala iža Ždjercini. Urbar z 1767 je zapiso ižno ime Gercz. Pouleg toga je biu gnes že izginjeni slovenski priimek Žgerc, no-

caj. V Radovcaj majo ižno ime Sabotinovi (na Verici pa Sabatini). V Srednjom Prekmörji lejko najdemo držine s priimkon Sobotin ali Sabotin. Dapa autor di-

RAZGIBAJMO MOŽGANE

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

					AVTORI: MATJAŽ HLADNIK	SAMIČA PRAŠIČA	RAZLIČNOST, RAZNOVRSTNOST	DRŽAVNA BLAGAJNA	ČRT ŠKODLAR	NAKLA-DALEC	SLIKARKA KOBIČKA	AŽUSKA DRŽAVA Z GLAVNIM MESTOM DOHA
					DRŽALO, STOJALO ZA SVEČE	1						
					GLAVNO MESTO POLJSKE							
					IRSKA REPUBLI-KANSKA ARMADA				KORUZI NI STORŽ, VLA TI TROPSKI KUŠČAR	2		
					BLAŽENO STANJE V BUDIZMU							
					ORANŽADA							
POMOČ: DRALON ERAR ETAT ETIN	ZDRAVNIK OPERATER	VEŠOLJE	URADNI SPIS	DROG PRI VOZU POLIAKRILO-NITRILNO VLAJNO	5			ŽELATINA IZ MORS-KIH ALG ENOJINIK, ORIGINAL				
PLOŠČINA, POVRŠINA			3								NAJBOLJI PREPROSTI AMERIČANI	FILMSKI JUNAK BOND
SVETEL DROBEČ GOREČE, ŽAREČE SNOVI						ZNAK ZA ENAKOST LETNI GOZDNI POSEK	7					
VELIKO REŠETO Z REDKO MREŽO					ACETILEN	6				METKA ALBREHT		
PAMET			REKLAMNI LIST KONEC IN ZAČETEK ABECED		SEDMA GRŠKA ČRKA				VUJE SE NAD-OGNIJA THOMAS ENQVIST	4		
JED IZ DUŠENEGA MESA, RIŽA IN ZAČIMB								DIPLOMAT-SKI PRED-STAVNIK				
POLDRAG KAMEN TEMNO RDEČE BARVE		8				9		ŠPORT Z LOPARJI				

Končna rešitev:

1	2	3	4	5	2	6	4	7	3	8	3	4	5	1	9

Nauvo oddajo Slovenski utrinkov si leko poglednete na televizijskom programu

Duna TV v četrtek, 28. avgusta, zrankoma v 6.50. Če zamidite, bau oddaja na programi znauvič na kanali

Duna World gnaki den zadvečerka v 13.25.

Magazin leko kisnej vidite na internetnom atrejsi:

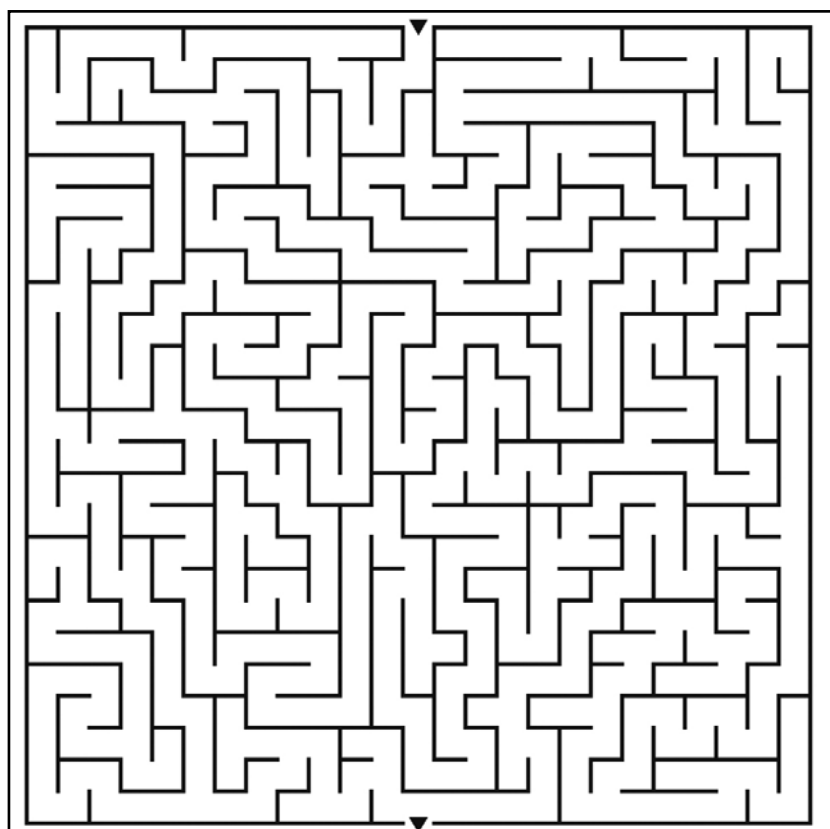
<https://mediaklikk.hu/musor/slovenski-utrinki/>

Nutzakapčite tevene, mi vas čakamo!

TV SPORED

Na naslednji povezavi najdete pregleden spored TV Slovenija 1 in Slovenija 2 za izbran dan:
<https://tvspored.delo.si/>

LABIRINT

POMAGAJ ŠIVILJI

Poišči v tej zmedi tri enake gumbel!

VABILO

DRUŠTVO ZA LEPŠO VAS IN OHRANJANJE TRADICIJE V
ŠTEVANOVCIH IN ZVEZA SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

VLJUDNO VABITA VAS IN VAŠO DRUŽINO
NA LITANIJE,

KI BODO 24. AVGUSTA 2025 OB 15. 30 URI
V KAPELICI V OTKOVCIH.

LITANIJE BOSTA VODILA ŽUPNIKA
TIBOR TÓTH IN DEJAN HORVAT,
SODELOVAL BO CERKVENI PEVSKI ZBOR ZSM
ŠTEVANOVCI

PO LITANIJAH VAS VABIMO NA SKROMNO POGOSTITEV, KI BO NA
DVORIŠČU ZA KAPELICO.

Vedli ste?

NAJVEKŠA TIŠINA NA SVEJTI

V našem glasnom svejti je včasih zlata vredna tišina, depa nej bi se dobro počutili, če bi vsigdar tišina bila, pravijo strokovnjaki. Tisti, steri zazranka na vōro stanejo, že rano šok dobijo od

cinganja, depa cilj je tau, naj se zbidimo. Potejm se z busom ali avtonom v službo pelamo, gde vse trzari, buvnjari kaulak nas. Ranč tak je, gda se v varaš pripelamo, vse kaulak nas je glasno, ranč tak na službenom mesti tō. Na konci dneva si človek že želej malo mira pa tišine. Gde nega nišoga glasa (zvoka), gde čuješ tišino. Tak mislim, tau si dostakrat želejmo, depa ka bi bilau, če bi se nam gnauk želja spunila pa bi rejsan vsepovsedik tišina bila. Nej tak, kak gda smo v hribaj ali v gauštji, gde se čuje kak veter fudi, kak ftiči spejavajo, kak trava šušlja ali kamenje ruži nam pod nogami. Na tau pravimo, ka tišina, depa tau je nej tišina. Pravo tišino samo v laboratoriji leko doživemo, gde je dvajsti decibelov menje, kak ka mi z vūjami leko čujemo. Tisti, steri so že odli v tašom prostori, gde nišoga glasa nega, pravijo, ka ta tišina je fejst strašna. Zavolo toga, ka je velka tišina, dosta bola se čuje, kak sopemo pa še tau čujemo, kak nam srce klepa. Tau je sprvoga samo fejst moteče (zavaró), sledkar, za par minut nam je že lagvo, vrti se nam, šimí nam v glavi pa se fejst slabo počutimo.

Karči Holec

SLOVENSKI ROMARJI NA SVETIŠČU PUSZTACSATÁR

Na pusztacsatárskem sve-tišču, ki spada pod salom-vársko župnijo, verniki že stoletja skupaj molijo in prosijo Marijo za varstvo ter priprošnjo pri njenem Sinu. Po starih zapiskih in pripovedih starejših ljudi so se ob prazniku Marijinega vnebovzetja tam redno zbirali tudi slovenski romarji iz Porabja, ki so z ubranim petjem pozdravljali Marijo.

Na povabilo salomvár-skega župnika Attila Mikolása, nekdanjega kaplana v Monoštru, so se tudi letos romarji iz slovenske skupnosti na Madžarskem udeležili praznovanja in tako nadaljevali dolgoletno tradicijo.

Slovesno sveto mašo je 17. avgusta daroval msgr. István Császár, papeški kaplan, naslovni opat iz Jaka.

Med liturgijo je Marijo s pesmijo v slovenskem jeziku počastil cerkveni pevski zbor ZSM Števanovci, glasbeno pa je bogoslužje obogatil še domači zbor Ferenc Süle iz Salomvárja.

Ferenc Sütő

Porabje

Tednik Slovencev na Madžarskem
Izhaja vsak četrtek

Založnik
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Nikoletta Vajda-Nagy

Naslov založnika in uredništva
H-9970 Monošter/Szentgotthárd, Gardonyijeva ul. 1
T: 0036 94/380 767
E: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk
TOPnet, d. o. o.
Kupšinci 49d, 9000 Murska Sobota, Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Urad predsednika Vlade Madžarske, oddelek za
narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem
ter Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v
zamejstvu in po svetu.

Letna naročnina za Madžarsko 2.600 HUF,
za Slovenijo 22 EUR, za druge države 52 EUR oz. 52 USD.

Številka bančnega računa:
HU75 11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

Na fotografiji: Attila
Bartakovics, ob njem župnik
Attila Mikolás in opat István
Császár, pred njimi kaplan
Ferenc Kovács (Sombotel,
župnija Marijinega obiskanja)